

MIGUEL DE CERVANTES I JACINT VERDAGUER

Miquel Àngel Bosch Fridrin. Plana web de Sant Jordi 2014

Sense renunciar als diversos angles de visió amb què es pot valorar i discutir la relativitat de les coses d'aquest món, no resulta gens menyspreable consignar aquí -en un senzill exercici de cabriola (*rauxa*) i d'objectivitat (*seny*)- la referència a una aportació positiva que autors tan distants, temporalment i geogràfica, com *Miguel de Cervantes* i *Mossèn Cinto Verdguer*, han tingut a bé expressar pel que fa al coneixement i a l'estimació de la cultura dels pobles i de la llengua que els hi és pròpia.

Qui no s'ha aturat mai a reflexionar sobre aquella escena del Capítol VI de la primera part del llibre «*El ingenioso hidalgo don Quijote de la Mancha*»...? Allí Cervantes en salvar de la foguera el llibre «*Tirant lo Blanc*», no només ens relata el fet, sinó que ens descobreix una autèntica mostra de cultura i de respecte, cap a la llengua catalana, la qual cosa l'honora perfectament. I això sense que aquest autor tingués la capacitat personal de conèixer el català. Però amb el seu reconeixement valora la producció literària de Joanot Martorell, un dels escriptors del Segle d'Or dels Països Catalans.

Fixem-nos-hi:

«El barbero mandó al ama que tomase todos los libros y diese con ellos al corral... y asiendo casi ocho de una vez los arrojó por la ventana. Y por tomar muchos juntos se le cayó uno a los pies del barbero, que él tomó gana de ver de quién era y vió que decía "Historia del famoso caballero Tirante el Blanco".

-Válgame Dios -dijo el cura dando una gran voz: Dígoos la verdad, señor compadre que, por su estilo, es éste el mejor libro del mundo. Llévadle a casa y leedle, y veréis que es verdad cuanto de él se ha dicho».

O també aquell altre passatge arrancat del Capítol LXXII de l'obra susdita, universalment coneguda, on elogia i honora la Ciutat Comtal amb la visió, que des de Castella se'n podia tenir del Cap i Casal català, aquella Barcelona ja oberta i ben mediterrània:

«... y así me pasé de claro a Barcelona, archivo de la cortesía, albergue de los extranjeros, hospital de los pobres, patria de los valientes, venganza de los ofendidos y correspondencia grata de firmes amistades, y en sitio y belleza única».

Mossèn Cinto escriu una obra «*d'èpica nacionalista*». Efectivament: en el «*Canigó*» recrea una apoteosi de la terra catalana, dissenya un model de pàtria i, en debatre's entre l'amarga experiència de la realitat i els desitjos de moments millors, conclou la seva gran producció literària, tot inspirant una estrofa que sintetitza la vivència intensa que avui encara perdura en el cor del poble català:

«El que un segle bastí, l'altre ho aterra, / però resta sempre el monument de Déu; / i la tempesta, el torb, l'odi i la guerra / el Canigó no tiraran a terra, / no esbrancaran l'altívol Pirineu».

Tanmateix, el poeta de la Renaixença catalana escriu també una obra «*d'èpica universalista*». M'he de referir a «*L'Atlàntida*» la qual, després d'un catastròfic esfondrament geològic, quan retorna la calma de la batzegada, el poeta català s'obre a tots els pobles assignant a les terres hispàniques la missió globalitzadora de reunificar el nou i vell continents. A les darreres estrofes del poema, s'hi descobreix la figura de Colom que parla d'aquesta manera:

«... i et veu a tu, Isabel de Castella, / la reina de les reines que hi ha hagut... / Doneu-me, si us plau, navilis, i a bona hora / los tornaré tot remolcant un nou món».

I encara més. En la inspiració poètica del «*Violai*», càntic català per excel·lència, Verdaguer no s'oblida de ningú:

«Dels catalans sempre sereu Princesa, / dels espanyols Estrella d'Orient, / sigueu per al bons pilar de fortaleza, / per als pecadors port de salvament».

Aquests dos paradigmes tan clars, anteriorment exposats, il·lustren el reconeixement franc i el respecte recíproc de dos autors de diferents cultures vers la pròpia de cadascun d'ells.

Per això que avui -en parlar de multiculturalitat i de multilingüisme- cal situar molt bé les dissemblants i heterogènies parles -anàlogues en alguns aspectes- en el piú just de la balança, per amanyagar-les com un tresor preuat i utilitzar-les exquisidament i profusa, segons hi correspongui...

...ans sempre des del capteniment d'un esperit positiu i obert, incrementant voluntats, reconeixent i celebrant la riquesa amagada en cadascuna de les quals, eixamplant i engrescant la seva difusió, malgrat els dubtes, les oscil·lacions i/o les tensions que acompanyen la història inevitable dels pobles, a la manera del ritme desigual d'aquella anella de mans juntes que, formant una rotllana -com la sardana-, inspira a Joan Maragall:

*«Ja es decanta a l'esquerra i vacil•la, / ja torna altra volta a la dreta
dubtant. / I se'n torna i retorna intranquil•la, / com mal orientada
l'agulla d'imant».*